

Vanhat tammimetsät

Äldre ekskogar på sura, sandiga slättmarker

Koodi: 9190

Luontodirektiivin luontotyyppi (liite I)

BOR suojelutaso epäsuotuisa huono, kehityssuunta vakaa

Luonnehdinta

Vanhat tammimetsät ovat kangasmaiden, lähinnä tuoreiden kankaiden metsiä. Edellytyksenä luontotyyppiin määrittämiselle on vanhojen, noin 100-vuotiaiden tammien runsaus, mutta vain harvoin tammi on valtapuuna. Tammen lisäksi puustossa tavataan yleensä mäntyä ja tavallisia lehtipuita, kuten koivua, pihlajaa ja haapaa. Vanhojen tammimetsien maaperä voi olla runsashietaista tai hyvin hiekkapitoista moreenia. Luontotyyppiin kuuluvat myös kallioilla kasvavat tammikot.

Aikoinaan istutetut, hoitamatta jääneet tammikot voidaan myös lukea tähän luontotyyppiin, mikäli niiden rakenne ja kasvillisuus lähestyvät luonnontilaa. Tammilehdot sen sijaan luetaan luontodirektiivin 'jalopuumetsiin' ja laidunnetut, haka-maapiirteiset tammikot 'hakamaihin ja kaskilaitumiin'.

Luonnontilan kannalta keskeisiä piirteitä ovat kookkaiden tammien esiintyminen ja luonnontilainen, useiden puusukupolvien muodostama puustorakenne, tammen lahoppuujatkumo sekä tammen luontainen uudistuminen. Edustavissa kohteissa esiintyy runsaasti vanhoja tammia niin pysty- kuin maapuustossa, ja kasvillisuudessa vallitsevat kangasmaiden

lajit. Tällaiset kohteet pitävät yllä monipuolista sieni-, hyönteis-, nilviäis-, sammal- ja jäkälälajistoa.

Levinneisyys

Luontotyyppi on Suomessa hyvin harvinainen ja sitä esiintyy hajanaisesti. Eniten luontotyyppiin esiintymiä on Turun seudulla, ja vähemmän etelärannikon tuntumassa ja lounaissaaristossa.

Nykytila ja uhkatekijät

Tammea on käytetty aikaisemmin muun muassa laivanrakennukseen ja ajoittain tammia on jopa hävitetty. Vanhoja tammimetsiä onkin aiemmin ollut nykyistä enemmän. Edustavimmat kohteet kuuluvat suojelualueverkostoon, mutta pienialaisia kohteita voi olla myös suojelualueverkon ulkopuolella. Jotkin vanhojen tammimetsien esiintymistä voivat vaatia hoitotoimia, mikäli muut puulajit estävät varjostuksellaan tammen uudistumista.

Kuva: Anne Raunio